

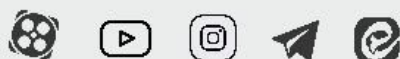

صراط‌حق

اثبات تقلید با آیات و روایات

Dr. Bagherpour Kashani

اثبات تقلید با آیات و روایات

سوره‌ی مبارکه‌ی توبه، آیه‌ی ۱۲۲:

﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَآفَّةً ۚ فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾

«شایسته نیست که مؤمنان همگی کوچ کنند...»

در شأن نزول آیه، بحث جهاد بوده که لازم نیست همه‌ی مؤمنین فرض کنید جهاد بکنند به جنگ بروند.

«چرا از هر گروهی از آن‌ها طایفه‌ای کوچ نمی‌کند تا در دین آگاهی یابد و به هنگام بازگشت به سوی قوم خود، آن‌ها را بیم بدهد؟ شاید بترسند و خودداری کنند.»

آیه می‌گوید همه نیاز نیست بروند؛ بلکه یک جمعی مهاجرت بکنند، دین یاد بگیرند دین‌شناس شوند، تفقه در دین پیدا بکنند! بعد این‌ها به گروه خودشان برگردند و مردم از علم این استفاده بکنند!

این چه معنایی دارد؟! اگر بحث عقائد هست که بر همه لازم هست! نیاز نبود یک گروهی بروند! یک بحثی بوده که یک گروهی بروند، فرض کنید در همین مسأله‌ی فقهی، این‌ها بروند فقیه شوند برگردند، مردم از اجتهاد این‌ها استفاده بکنند؛ از این آیه واضح می‌شود چنین معنایی استفاده کرد.

اثبات تقلید با آیات و روایات

یا مثلاً ببینید ما روایاتی داریم؛ یک حدیث از کتاب «وسایل الشیعة» مرحوم شیخ حر عاملی جلد ۲۷ صفحه‌ی ۶۲ از آقا علی بن موسی الرضا علیه السلام، حضرت فرمودند:

«عَلَيْنَا إِلْقَاءُ الْأُصُولِ وَ عَلَيْنَكُمْ التَّفْرِيعُ»

بر ماست القاء اصول، یک اصول و موازینی را به شما بگوییم؛
«وَ عَلَيْنَكُمْ التَّفْرِيعُ»

بر شماست که فروع را استخراج کنید، مسائل را استخراج کنید! شما می‌بینید بسیاری از احکامی که الان مراجع ما بر اساس آن فتوا می‌دهند، به یک اصل برمی‌گردد: اصل استصحاب! استصحاب چه می‌گوید؟!

می‌گوید اگر شما یقینی در یک چیزی داشتی حالا شک بکنی، به همان یقین ابتدایی عمل کن! این روایت هست، این صریح حدیث هست!

«عَلَيْنَا إِلْقَاءُ الْأُصُولِ». از اصولی که می‌شود مطرح کرد همین استصحاب هست که اگر چنانچه یقین بود شک آمد، چه کار می‌کنیم؟ به آن یقین عمل می‌کنیم. اگر برعکس بود، از اول شک بود، این شک که هیچی! اما اگر یقین بود باید به همان یقین رجوع بکنید. روایات فراوانی در این باب هست که دوستان می‌توانند رجوع بکنند.

اثبات تقلید با آیات و روایات

یادم هست ما مکاسب را خدمت آیت‌الله سید حمزه موسوی تبریزی بودیم، ایشان این روایت‌ها را یک به یک خدا رحمت کرده می‌خواند و پیرامونش شرح می‌داد. بحث استصحاب در کتاب مکاسب هست. در ارتباط با بحث اصول فقه، کتب اصول فقه، چه در حوزه خونده می‌شود چه در دانشگاه، این متوقف به چیست؟ به فرمایشات معصومین علیهم‌السلام.

استصحاب چیست؟ اصول هست، اما بر اساس آن چه کار می‌کنند؟ «عَلَيْكُمْ التَّفْرِيعُ»

این لباسم چی بوده؟ پاک؛ شک دارم نجس است یا نه؟! پاک هست! لباسم چی بوده؟ نجس! شک دارم شستم پاک شده یا نشده؟! نجس هست! از نجاسات بگیر تا مسائل دیگر! قاعده‌ی کلی!

یا روایت دیگری هست در کتاب «مستطرفات السرائر» از ابن ادریس حلی؛ روایت از امام صادق علیه‌السلام هست، فرمودند: «إِنَّمَا عَلَيْنَا أَنْ نُلْقِيَ إِلَيْكُمْ الْأُصُولَ، وَ عَلَيْكُمْ أَنْ تُفَرِّعُوا». دقیقاً شبیه حدیثی که از آقا علی بن موسی الرضا علیه‌السلام هست.

به شما اصول را القاء می‌کنیم ضوابط را گفتیم، فقیه می‌رود آن‌ها را یاد می‌گیرد و بر اساس آن، شقوق را مشخص می‌کند.